

[J. Oskar Andersen.]

har siddet og beskæftiget sig med disse Spørgsmaal, har den mest intense Modstand mod Gennemførelse af noget saadant, navnlig med Hensyn til de indre Anliggender i Kirken, været fremsat af de Repræsentanter, som Venstre har valgt ind i dette Udvalg. Naar dette Udvalg har saa faa Resultater at henvise til, er det i allerhøjeste Grad Partiet Venstre, der i denne Henseende bærer Ansvarret derfor.

Jeg skal kun til sidst sige med Hensyn til den Polemik, der har været mellem det ærede Medlem Hr. Vanggaard og Biskop Rosendal, at det ligger saaledes, at man maa sige, at det ærede Medlem Hr. Vanggaard absolut har Ret i, at Grundtvig i 1849 ikke stillede sig, som moderne Grundtvigianere gør, over for Tanken om en Kirkeforfatning. Nej, han var i den Henseende, i alt Fald dengang — Grundtvig har jo indtaget mange forskellige Standpunkter, han var en ren Proteus med Hensyn til Standpunkter — hverken Modstander af en Kirkeforfatning eller af Sammenkaldelse af en Kirkeforsamling, der skulde udtale sig, saavel inden Grundlovsfædrene bestemte noget, som inden man overhovedet virkeliggjorde Lovens Løfteparagraf. Dette kan enhver let overbevise sig om ved at undersøge de trykte Beretninger om Københavns gejstlige Konvents Forhandlinger. Man vil dør se, at Grundtvig selv har stillet Forslag om at henvende sig til Ministeriet om at faa en saadan Forsamling nedsat. Han valgtes ind i en Komité, der afattede Forslag om det, og tiltraadte denne Komité's Henvendelse til Regeringen.

Julin: Ogsaa jeg har ønsket at fremsætte nogle Bemærkninger angaaende Bestemmelserne i § 70. Den gamle kirkelige Løfteparagraf: „Folkekirkens Forfatning ordnes ved Lov“ har prydet de Grundlove, vi har haft indtil denne Dag, og denne Løfteparagraf synes alle Partierne at ønske bevaret i en eventuel ny Grundlov, saa herom er der ingen Strid. Fra Venstres Side har vi ønsket at faa det slaaet fast med Firtommerssøm i Grundloven, at de kirkelige Midler, hvad der saa end vil ske i Fremtiden, ikke maa anvendes til andre Formaal end dem, hvortil de er tilvejebragt. I den Henseende er Venstres Formulering af § 70 langt klarere end Flertalspartiernes. Der vil aldrig kunne rejses Tvivl om Meningen, naar det i Venstres Forslag hedder:

„De til Folkekirken henlagte Midler saavel som de den tilgaaende Værdier maa ikke finde Anvendelse til andre For-

maal end saadanne, hvortil de er tilvejebragt.“

Jeg synes, der er al god Grund til at bebrejde Regeringspartierne og de Konservative, at de angaaende Kirkemidlernes Anvendelse i Fremtiden ikke gaar videre end til at give Udtryk for, at de til Folkekirkens Brug henlagte Midler kun maa anvendes til kirkelige Formaal. Denne Formulering kan meget let give Anledning til Tvivl og Strid; netop i de senere Aar har der her paa Rigsdagen været ført lange Forhandlinger grundet paa, at nogle af Kirkens Midler blev anvendt til andre Formaal end saadanne, hvortil disse var bestemt, selv om de i dette Tilfælde blev brugt til kirkelige Formaal. Efter Flertalspartiernes Formulering af § 70 kan Forhandlingerne og Striden fortsætte herefter.

Det ærede Medlem Hr. Carlsen-Skiødt har i en Artikel i „Kristeligt Dagblad“ for 8. Januar d. A. netop med Hensyn til denne Bestemmelse udtalt følgende:

„Bestemmelsen om, at de til Folkekirkens Brug henlagte Midler kun maa anvendes til kirkelige Formaal, har faaet en meget uheldig Affattelse, og efter min Mening vilde det være bedre, om den ikke blev vedtaget i den foreslaaede Form.“

Det ærede konservative Medlem er altsaa ganske enig med mig i at beklage de Konservatives Initiativ eller Mangel paa Initiativ, om man vil, paa det nævnte Omraade. (*Christmas Møller:* Det ærede Medlem er ogsaa mest vant til at citere!). Det lader til, at det generer Formanden for Det konservative Folkeparti, men jeg antager alligevel, man kan faa Lov til at tale. Det har ikke været muligt at blive fri for at faa det Indtryk ved de Bemærkninger, der under denne Forhandling er fremsat angaaende det kirkelige Spørgsmaal, at det ærede Medlem Hr. Hartvig Frisch ved sin Udtalelse ønskede at give det Udseende af, at de nye Bestemmelser, der af Flertallet er optaget i Forslagets § 70, er saa at sige intetsigende, medens det ærede Medlem Hr. Christmas Møller og i nogen Maade det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen synes at have mere Interesse i at faa slaaet fast, at der i Virkeligheden her er øvet en Stordaad paa konservativt Initiativ. Hvad er det da, der er sket? Ja, Forhistorien om Erklæringen om — for at bruge en Digtets bevængede Ord —, at alt skal være, som det er, og skal blive, som det var, kender vi alle, men der kom et Tidspunkt, selv om det kom sent, da man fra konservativ Side forstod, at det ikke gik an at blive staaende her, thi en saadan Er-